

Юлія Анатоліївна Старченко

завідувач практики (виробничої, навчальної) Аграрного коледжу управління і права Полтавської державної аграрної академії, acup@ukr.net

ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ЯК НЕОБХІДНІСТЬ ІНТЕГРАЦІЇ ВІТЧИЗНЯНОЇ АГРАРНОЇ ОСВІТИ У ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ПРОСТІР

Процес входження України в єдиний європейський простір і підписання Болонської конвенції передбачає модернізацію і реформування змісту вищої освіти, однією з найважливіших складових якої є аграрна освіта. Згідно основних завдань сучасна аграрна освіта має сприяти відтворенню кадрового потенціалу сільськогосподарської галузі, забезпечувати високу якість підготовки фахівців, безпосередньо впливати на оптимальне розв'язання проблем агропромислового комплексу. Однак, на сьогоднішній день система професійної та практичної підготовки фахівців не відповідає глобальним викликам часу.

За останні роки між вимогами ринку праці та практичними результатами освітньої діяльності утворився відчутний розрив, що призводить до нарікань з боку споживачів освітніх послуг та роботодавців. Результати аналізу діяльності на виробництві студентів-практикантів і випускників аграрних навчальних закладів свідчать, що вони володіють знаннями сучасної техніки і передової технології, наукової організації праці, економіки і управління, проте недостатньо підготовлені до реальної практичної діяльності. Молоді спеціалісти не готові до раціонального планування і організації технологічних процесів, аналізу виробничих ситуацій і прийняття ефективних рішень, не володіють в достатній мірі творчим підходом до вирішення традиційних професійних завдань, не мають досвіду встановлення ділових стосунків і відповідно не можуть забезпечити плідну роботу та взаємодію між членами трудового колективу. Все це ускладнює процес їх адаптації на виробництві, загострює проблеми професійного і соціального становлення особистості та знижує їх конкурентоспроможність [1]. Тому підвищення якості професійної підготовки у вищих навчальних закладах залишається нагальною потребою і потребує аналізу причин її погіршення та пошуку шляхів покращення практичної складової. Одним із основних критеріїв якості підготовки фахівців повинні стати знання та уміння, що визначатимуть їх конкурентоспроможність і можливість працевлаштування не лише на внутрішньому ринку, а й у європейському економічному просторі.

Узагальнюючи головні причини зниження якості практичної підготовки, слід виділити наступні [2]:

1. Зміна форм господарювання з пріоритетним розвитком приватного сектору.

2. Відсутність баз практик, готових прийняти студентів і створити належні умови.

3. Непідготовленість викладацького персоналу до організації та проведення як навчальної, так і виробничої практик.

4. Низький рівень техніко-технологічного оснащення навчальних закладів, мотивованості студентів до отримання відповідних знань і навичок, у зв'язку з відсутністю впевненості знайти роботу за фахом після закінчення навчання.

5. Незацікавленість підприємців до прийому студентів-практикантів.

6. Невідпрацьована нормативно-законодавча база.

Скорочення баз практик викликано тим, що керівники підприємств, особливо приватної форми власності, намагаються уникнути співпраці з навчальними закладами з ряду причин. Так, згідно у умовами типового договору про проведення практики студентів підприємства несуть ряд зобов'язань щодо забезпечення студентів-практикантів не лише кваліфікованими керівниками, а й забезпеченням інформацією та необхідними ресурсами у чому, м'яко кажучи, вони не зацікавлені. Посилаючись на комерційну таємницю та неможливість забезпечити проходження практики на відповідних посадах, вони відмовляють у її проходженні.

Більшість фахівців наголошують на тому, що основним способом вирішення даного питання може стати фінансова зацікавленість, а саме - запровадження системи зниження податкового навантаження на підприємства залежно від кількості практикантів, а також запровадження на рівні міністерств і відомств програм підтримки установ і підприємств, готових приймати студентів на практику.

Однак, за даних умов навчальні заклади не повинні обмежуватись очікуванням додаткового фінансування і керівних вказівок з боку відомств, а докладати максимальних зусиль і здійснювати пошук альтернативних шляхів забезпечення співпраці з підприємствами і бізнесовими структурами, а саме [3]:

- проводити дослідження з метою вивчення потреби у фахівцях певного напрямку підготовки (спеціальності) у роботодавців;
- зосередити увагу в програмах виробничих практик на практичних питаннях згідно навчального плану для забезпечення набуття відповідних навичок та закріплення здобутих знань;
- сприяти співпраці між викладачами-керівниками практики від навчального закладу та керівниками практики від виробництва щодо підготовки наскрізних програм та проведення роботи з наукових досліджень;
- поширювати практику проведення навчальних занять на виробництві та занять із залученням спеціалістів з підприємств.

У даному контексті доцільним є вивчення німецької системи дуальної професійної освіти, яка визнана однією з кращих у світі, і передбачає партнерство навчального закладу і підприємства. При цьому відбувається чергування теорії і практики у навчальному процесі, паралельне оволодіння «прикладною» професією під час отримання вищої освіти, співпраця

"Педагогіка вищої школи: особливості підготовки молодших спеціалістів в Україні та за кордоном"
навчального закладу з підприємством, фінансова участь підприємства в організації практичної фази навчання [4].

Сучасний аграрний ринок диктує до фахівця ряд вимог: досконале знання техніки та вміння її експлуатувати, знання технологій і порядку виконання технологічних операцій, знання організації управління підприємством та особливостей системи збуту сільськогосподарської продукції тощо. Навчити цьому може лише досвідчений фахівець, обізнаний із найновішими досягненнями науки і техніки, який володіє сучасними технологіями менеджменту і маркетингу. Отже, актуалізації вимагає підготовка та стажування педагогічних працівників, особливо в умовах реального виробництва із залученням провідних фахівців.

Заняття на виробництві зі студентами коледжу проводять викладачі та головні спеціалісти передових господарств Полтавської області

За умов нової системи інноваційного розвитку аграрної галузі економіки "аграрна освіта – аграрна наука – аграрне виробництво" перспективною є модель розвитку навчально-науково-виробничих комплексів, відповідно якої до процесу підготовки фахівців мають долучатися наукові організації, бізнесові і

"Педагогіка вищої школи: особливості підготовки молодших спеціалістів в Україні та за кордоном"
виробничі структури; всі учасники повинні нести спільну відповідальність за підготовку кадрів, які потрібні виробництву на сучасному етапі та відповідали б всім його вимогам. Досвід розвинутих країн свідчить, що така співпраця має низку переваг, серед них – підвищення конкурентоспроможності студентів-майбутніх спеціалістів, які навчаються й досліджують прикладні виробничі завдання.

Майбутні фермери проводять дослідницьку роботу згідно договору з Інститутом овочівництва і багаторічності НААН ¹

---

¹ ***Інститут овочівництва і багаторічності НААН*** – головна наукова галузева установа (рік заснування – 1947).

До складу інституту входять науково-дослідні станції: Донецька, Дніпропетровська, "Маяк" (Чернігівська обл.), ДПДГ "Пархомівське" (Краснокутський р-н, Харківська обл.).

У провідних лабораторіях інституту працюють 103 кваліфікованих науковця, серед яких один академік, вісім докторів, 43 кандидати наук.

Інститут проводить методичне керівництво та координацію 13 установ України з питань овочівництва і багаторічності.

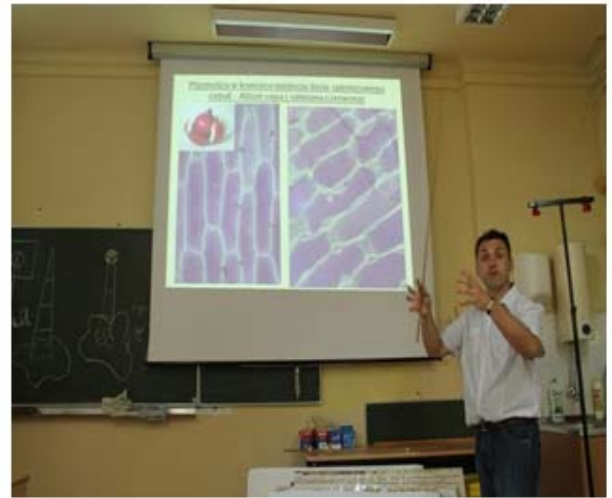
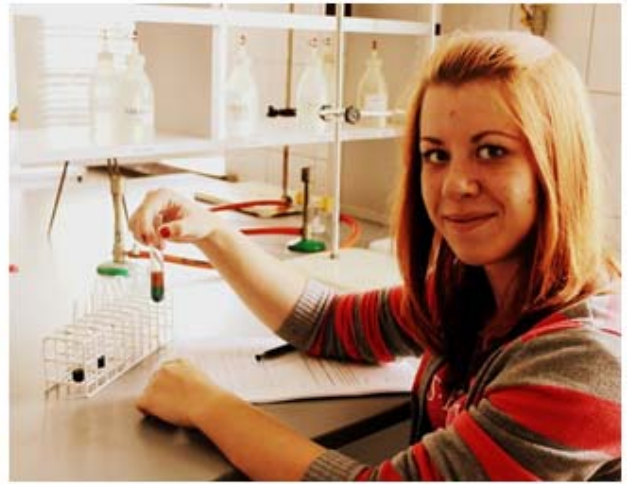
"ІНТЕРНЕТ-МЕТОДРАДА як інструмент відкритого ефективного співробітництва з проблем методики викладання у ВНЗ I-II рівнів акредитації". Жовтень 2014.

Студенти коледжу разом з викладачами щороку вивчають нову техніку та передові технології на Міжнародних агропромислових виставках

Сучасною складовою професійної підготовки фахівців аграрної галузі є розширення міжнародної діяльності та можливість проходження навчання, практик і стажування студентів за кордоном, де студент може повчитися та попрацювати на підприємстві у нових, можливо, незвичних і цікавих для нього умовах, із використання комп'ютеризованого обладнання та нової техніки, розширити свій світогляд, познайомитися з культурою, побутом та звичаями місцевого населення.

Основною метою практичного навчання за кордоном є сприяння інтеграції національної аграрної освіти до світового освітнього простору на основі закріплення теоретичних знань студентів та вивчення практичного досвіду ведення сучасного сільського господарства за новітніми технологіями в країнах з розвиненим аграрним сектором економіки. Практика дає змогу порівняти методи господарювання в Україні та за кордоном, отримати нові навички та професійний досвід, синтезувати із набутого найкраще та найкорисніше, щоб використати в своєму подальшому житті та практичній діяльності.

Екскурсійно-навчальна поїздка студентів коледжу до Природничого університету (Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie)²

Підвищення рівня професійної підготовки студентів – конкурентоспроможних фахівців у майбутньому – можливе лише за умови стратегічного партнерства освіти і виробництва.

Література

1. Манько В.М. Теоретичні та методологічні основи ступеневого навчання майбутніх інженерів-механіків сільськогосподарського виробництва: автореф. дис... д-ра пед. наук / Манько В.М. – Тернопіль, 2005.

1. Хоменко М. Практична підготовка: стан, проблеми, перспективи // Освіта. Технікуми, коледжі – 2013.-№ 34.-С.4-5.

---

² *Природничий університет у Любліні - сучасний вищий навчальний заклад з доброю репутацією серед науковців і працедавців, де молоді люди мають змогу опанувати професії, необхідні в сучасному світі. Серед напрямів навчання сільське господарство, ветеринарна медицина, технологія харчових продуктів і харчування людини, товарознавство, біотехнологія, архітектура ландшафту (на двох факультетах), зоотехніка, захист навколишнього середовища, біологія, садівництво, сільськогосподарська і лісова техніка, управління та інженерія виробництва, техніко-інформативне навчання, економіка та інженерія середовища.*

"ІНТЕРНЕТ-МЕТОДРАДА як інструмент відкритого ефективного співробітництва з проблем методики викладання у ВНЗ I-II рівнів акредитації". Жовтень 2014.

"Педагогіка вищої школи: особливості підготовки молодших спеціалістів в Україні та за кордоном"

2. Шульга Л.В., Бражник Л.В., Вакуленко Ю.В. Підвищення якості університетської освіти: професійна та практична підготовка фахівців [Електронний ресурс] / Шульга Л.В., Бражник Л.В., Вакуленко Ю.В. // Режим доступу: <http://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/6.2/335.pdf%2043>.

3. Амеліна С. Дуальна система аграрної освіти у Німеччині [Електронний ресурс] / Амеліна С. // Режим доступу: <http://eadnurt.diit.edu.ua/jspui/bitstream/>